LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

0091 /.

C01

De dödas julotta.

De gamla talade om, att de som kom allra tidigast till kyrkan juldagsmorgon, de brukade titta efter, om där låg sand på bänkarna, ty då hade de döda hållit julotta på natten.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

601

Hjulormen.

Hjulormar det var små ormar, hårda som glas. När de blevo arga, så beto de sig i stjärten och rullade efter skjutsarna i hjulspåren.

Skriv endast på denna sida!

Blekinja
Listen
Mörsum
1928

Uppt. Gerda Olsson
Jon. Adolfsson Jön 40 år
Mörsum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

acc 601

Mot trolltyg och maran.

Mot trolltyg och maran bar folk stål på sig och svavelblomma. För att maran inte skulle rida hästarna skulle de sätta stål i spiltan eller på hästen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

601

Vaggvisa.

Ro,ro till Hoka (Hoka i Asarums församling)
Hämta ett lass med kroka
Vägen ä´ lång
Skogen ä´ trång
Och bromsarna bita
Och fåglarna nipa
Lille-Petters näsa.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

601

Visa när man satt med barnet på knäet.

Sava(såga), skära om en da´
fyra skilling ska vi ha
Och sava vi mera
Så få vi flera
Pemgar.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6 6.

601

Sälja väv.

Alla sutto i en ring. En gick inne i ringen med en käpp och en tygremsa. Till var och en han kom till, sade han:"Vill du köpa väv?" Denne svarade:"Ja!" Den, som gick, fortsatte:"Hur många alnar?" Den, som satt:"Å en tre fyra!" Den gående mätte nu upp detta med käppen och låtsade, att den andre fick det och sade:"När jag kommer tillbaks vill jag ha betalt." När han kom tillbaka igen, sade han:"Jag vill ha betalt för min väv!" Den sittande skulle nu svara något uppåt väggarna, t.ex. "Jag har aldrig varit där" eller dylikt och fick ej skratta eller visa tänderna. Kunde den,som gick jämte de andra deltagarna locka honom att skratta, så skulle han lämna pant, vilka skulle lösas, när den som sålde, gått runt ringen två gånger.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

601

Elvablåst.

Min mor plockade på hösten "nellastubbar" (nässlestjälkar). Om någon hade fått utslag eller dylikt, elvablåst, så fick den sjuke sätta sig i den öppna spisen, och så blåste man på utslaget genom nellastubbarna, som alltid voro elva stycken.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

601

Villappaskåd.

När någon hade fått villappaskåd - värk i ryggen o.dyl. - så skulle någon kloker gumma skjuta över den sjuke. Den kloka skulle då ha en nyckel, som var ihålig, och som gått i arv i en släkt. Nyckeln fylldes med krut och ett litet hål var borrat uppe vid nyckelöglan och till detta sattes en tändsticka, så att krutet tog eld. Den sjuke satt under nyckeln ute på en sten i det fria.

Skriv endast på denna sida!

Blekinge
Kisten
Museum
1928

Harald Olsson
berättat för Josefina Gustafsson
Hultahorn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

601

Lekattskinn mot mjölkahararna.

Lekattskinn eller vessleskinn, som det också heter, brukade de ge sådana kor, som mjölkade blod, för att de blivit diade av mjölkahararna. Fick korna sådana skinn, så blevo de bra, och de där hararna kunde inte stjäla mjölken.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

601

När kon kalvat.

När en ko kalvat och första gången skulle ledas ut och dricka, så måste man lägga stål på tröskeln till kostallen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

601

Modern och gudmor'en.

När barnet var fött, skulle modern ligga "inom körke" i fem veckor, om det var en pojke och sex, om det var en flicka. Hon fick ej gå ut och ej taga någon i hand, men skulle hon nödvändigt ut, så måste hon hava stål på sig. Det vatten, som barnet tvättats i, innan det var döpt och likaså det ~~gu~~ modern tvättat sig i, innan hon blivit kyrktagen, fick ej komma under bar himmel utan skulle slås ut inne. När gudmodern var kommen och barnet var färdigt, fick hon av modern veta, vad det skulle heta, och hon tog då barnet i sin famn och föll på knä vid soffan och bad en bön.

När hon kom tillbaka efter barndopet, gick hon bort till modern med barnet och sade:"Här har du nu ett Guds barn i stället för en hedning.

Skriv endast på denna sida!

Blekinge Museum
Sjöstr. 1928

Nyd. Ruth Olsson
Bor. Adolfsson John
40 år Ostrum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

s. 12

Acc. 601

Tredje torsdagen i Tor.

I mitt hem skulle alltid vi barn lägga oss vid dagsljus tredje torsdagen i Tor, och de gamla sade, att det skulle vi göra, för att där inte skulle bli några flugor, när sommaren kom.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

601

Ljusstöpning.

Stöpa ljus det var det roligaste vi visste. Det skulle vi alltid göra till julen. Vekarna hade vi snott förut och virat upp på långa trästickor, tio vekar på var sticka, och hade man då tio stickor, så blev där ju till hundra ljus. Så mätte man talgen och slog den i en kärna och så kokhett vatten över. Sedan tog man in ett par rivor (räfsor) och lade dem över två stolryggar. Nu var det färdigt att börja stöpningen. Man drog nu vekarna genom talgen och hängde dem till torkning på rivorna. När man kom till ändan på rivan, så började man med dem man först hängt upp och som nu hunnit stelna och drog dem på nytt genom talgen och så undan för undan. Ju tjockade man ville ha ljusen, ju fler gånger fick man dra dem genom talgen. Vattnet skulle hela tiden hållas varmt i kärnan. De smalaste ljusen kallades för "pyrten".

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14 13.

601

"Lyndran" till slaktaren.

Efter slakten skar slaktaren alltid ut "lyndran", fläskryggen på grisen. Denna skulle genast in i köket och koktes till kalaset, som hölls för slaktaren och de, som hjälpt till att hålla. Detta var vad de kallade för slaktegillet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

601

Blåsa skinnet av kalven.

När min far slaktade en kalv, så skulle han alltid blåsa skinnet av den. Han hade ett rör och detta stack han in i den ena hasen under skinnet på kalven och blåste, och då svällde hela djuret upp, och sedan gick det så lätt att flå av skinnet. Detta gjordes dock först sedan kalven dödats.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

601

Döss mans mod.

Mästare-Lisan i Vittskövle brukade bota den sjukan, som de kallade "döss mans mod". Hon mätte dem med ullgarnstråd. Alla lederna och så överallt och så knöt hon en knut för vart stycke hon mätte. Med detta hade hon botat många.

Skriv endast på denna sida!

Bokänge
Krister
Mörkum
nynt 1928

Uppt. S. Harald Olsson
Dimb
Bor as Rolfsson John Mörkum
40 år

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pag 17

acc m 601

För att träden skulle bära frukt.

Min mor brukade någon dag på vintern, när det var dimma, lägga axelskav (smörja från hjulaxlarna), dyvelstreck och en del annat på en skyffel, och detta tände hon på och sprang sedan med detta runt alla fruktträden i trädgården. Och det var besynnerligt, men träden buro alltid så rysligt mycket frukt, och inga skadedjur gick där på dem heller.

Skriv endast på denna sida!

Skavebröta, fruntimmersbröta.

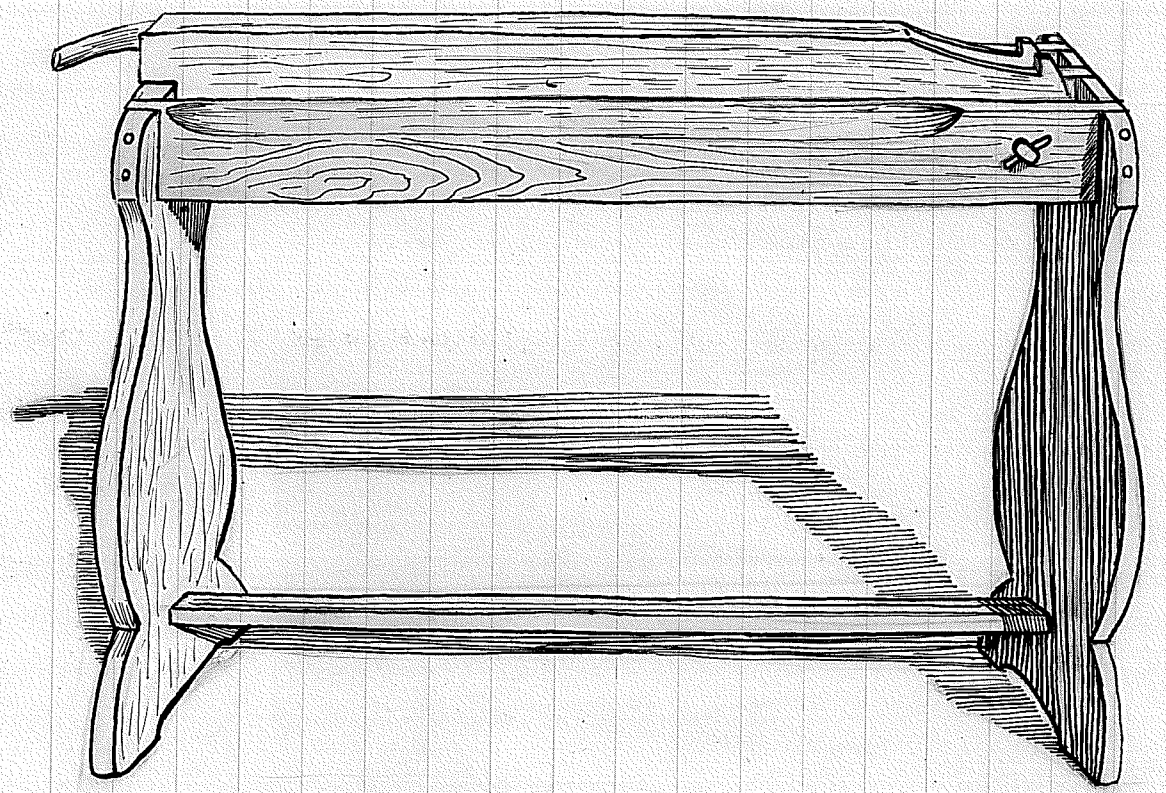
Augusta Borgström

1/8

Mörum.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

601

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

·601

Begravning.

Vid begravning hade de riktigt stora gillen. När de bjudna kom, så hade de alltid förning med sig. Denna bestod av gröt, en vetekaka och bakelser. Blommor hade de aldrig med. Alla, som kommit, fick gå och se liket. Likrummet var klätt med lakan och det kunde ibland vara en liten bukett grönt här och var. Bakom den dödes huvudgärd stod ett bord eller litet altare, och där brunno två ljus, och mellan dem låg en psalmbok. Var klockaren med så läste och sjöng han för liket, men annars gjorde någon annan det, ibland snickaren, som gjort kistan. Locket sattes så på kistan och denna fördes ut på en vagn, och så körde man till kyrkan. Här mötte klockaren och han sjöng ända ner till graven. I kyrkan fördes aldrig kistan. Prästen förrättade så jordfästningen och avslutade akten med en psalm.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Begravningsgästerna fattade nu spadarna och kastade igen graven, och när den var i ordning, skulle den klädas av två unga flickor, detta antingen det var en rik eller fattig som begravdes. De beströdde så först hela kullen med vit sand och klädde den sedan med gröna girlanger och ett par tre buketter. Ibland kunde de också sätta ett kors av buxbom. Neromkring graven lade de små grankvistar runt omkring.

Nu foro alla hem till begravningsgården. Där bjöds först på kaffe med kaffegök för manfolken. En bra stund efter kaffet bjöds på mat. Det började med smörgås och en stor skinka, så följde en kötträtt, vanligen fläskstek, därefter s.k. "vinsoppa", som bestod av äpplen, sviskon och russin, sedan kom gröt och till denna bakelser. Gillet vatade vanligen till 2-3 på nätterna.

Vid begravningsgården voro uppsatta enar och på vägen var strött gransis eller eneris. Vanligen såg man den dödes initialer, gjorda av kalk, nedanför det utströdda riset, och ibland gjorde de också ett kors av granris på vägen, och då den dödes namn i kalk nedanför.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.
21

601

Bröllop.

Under det de bjudna samlades, stodo musikanterna på gården och "blåste i klenetter" till alla gästerna voro komna in. Alla bjudna hade förning med sig bestående av spettkakor och sockerkakor.

Bruden bar en krona, s.k. blomsterkrona, gjord av tygblommor (alla sorters blommor). I blomsterkronan sutto glaspärlor och i stället för slöja skulle där sitta alla slags sidenband, olika till färgen och olika breda. Men de voro dyra, så de brukade låna av varandra. Bruden skulle vara svartklädd och om halsen bar hon på förmögnare ställen guldkedjor. Skorna voro av bättre skinn än annars. Blomsterkronan brukade de ofta låna. Myrtenkrona hade de någon gång, men det var mycket sällsynt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22 12.

601

När alla bröllopsgästerna voro komna in, så bjöds det på kaffe med dopp. Därefter förrättades vigseln. Brudfolket uppvaktades av tärnor och marskalkar. Efter vigseln skulle alla "lyckönska". Först gick brudgummens föräldrar, så brudens och sedan alla gästerna efter rang och värdighet. Alla hade de sitt vinglas med sig och i det de sade:"Önskar lycka och välsignelse" drack de brudfolket till. Sedan satte de sig att prata och ett som annat. Snart vankade så mat. Först bjöds på smörgås och skinka, sedan buljong, en kötträtt och så vinsoppa, gröt, spettkakor och sockerkakor. Ibland varade bröllopet i 2 dagar och då brukade de ej börja dansen förrän den andra dagen. Men skulle det bara vara en dag, så började de dansa efter maten. Bruden skulle nu dansa med alla manfolken. Först spelades "brud-polkan" upp. Brudgummen skulle dansa med alla tärnorna först och främst. - Utom förningen skulle gästerna också ge brud-folket pengar. - Under det de åto, de sutto alltid till bords, så skickades en tallrik omkring och på den fick var och en lägga vad han ville. Ibland kunde de lägga en hel treriksdaler, men det var inte ofta.

Under dansen sutto vanligen gubbarna med sina toddyar och fruntimren drucko kaffe och pratade. Gillet varade vanligtvis till vid 3-4 tiden på morgonen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

601

Resegille.

När de hade byggt ett hus färdigt, så brukade de hämta en björk och den satte de upp på det tredje "spännet" eller mitt på huset ungefär. I björken hade de så hängt upp en krans, som var bunden av blommor och grönt. Björken den var rätt så långer och gick en bra bit ovanom ryggningen. Nu firade de så vad de kallade "resegille". Det var för byggmästaren och de, som hjälpt till att få huset i ordning. Gillet bestod av kaffe och mat och brännvin. - Sådana resegille firar de här ännu.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24 24.

601

Slaktegille.

Slaktegille det hade di överallt i gårdarna strax före jul. Först när slaktaren kom, så skulle han ha "stickesypen" för annars gick det inte bra med stickandet, och kaffe vankade också både för honom och för dem, som skulle hålla med under slakten. När så den var undanstökad, så började det egentliga gillet. Då bjöds slaktaren och hans medhjälpare på mat och brännvin och toddyar, och sen fick di kaffe också, innan de gingo hem.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

601

Körkegångsgille.

När modern hade "liggit inom körke" i 5 eller 6 veckor, så blev hon kyrktagen,och då var alltid gudmoren med och stod vid hennes högra sida. Efter XXXX körktagningen hade så modern "körkegångsgille" för hela släkten och sina goda vänner och bekanta. Alla, som voro bjudna hade då förning med sig och denna bestod alltid av en kopp gröt och en vetekaka. Gudmodern brukade dock alltid ha lite mer med sig än de andra. Gillet började med kaffe och sedan på kvällen serverades maten. Gillet varade vanligtvis till kl. 2 ibland ändå längre.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26 26.

C 01

Barndop.

Barnet döptes dels i hemmet och dels i prästgården. Gudmodern bar, och med sig hade hon två vittnen, faddrarna. Till gudmor tog man någon av de närmaste släktingarna eller någon god vän. Detta gällde också faddrarna. Men man höll strängt på att hans mor skulle bära det första barnet. Gudmodern brukade lägga pengar i barnets linda eller också gav hon det en gåva, en s.k. gumorsgåva, en silversked eller dylikt. Ibland hände det, att gudmodern gav barnet dess doputstyrsel. Gudmodern och faddrarna infunno sig vanligen på förmiddagen, den dag barnet skulle döpas. Efter dopet hade man ett mindre gille för dem, som burit barnet och de, som stått faddrar.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

601

Första steget efter vigseln.

Den av brudparet som tar första steget efter vigseln kommer att bli herre i huset.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28.
28

601

Talesätt.

Mor äter når (när) hon vill och var hon vill, men far äter når han får och var han får.

När du har harvat va jag har plöjt,
så får du känna va jag har döjt.

När du har plöjt, va jag har harvat,
då kan du ju se om ja har skarvat.

Skriv endast på denna sida!

Halvings
Listen
Norrum
1928

Uppsats Harald Olsson
Lund
Ber. av Adolfsson John
Norrum
Från f. i Norrum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

601

Linet (hören) och dess beredning.

Bastemat och brötegille.

Hören brukade sås på någon av Höradarna, antingen Urban eller Ulrika. när "han" var så uppvuxen så skulle han lukas, innan han gick i blomme. Då var man tvungen att gå in i landet och luka, men man fick vara så aktsam som möjligt. När han så var omblommad, så skulle han stå, tills han var riktigt mogen, sen skulle den "ryskas". Man ryste opp den och band små kärvar, hörakärvar, och så fick de stå och torka. När de sen voro riktigt torra, så tog man in dem på logen, och nu skulle knopparna repas av. Sedan breddes hören ut på rågstubb eller havrestubb och då så tunt som möjligt. Här skulle han nu ligga, till han hade blivit "rött" (rutten). Man kände då efter, så att skäven gick lätt av och i så fall körde man den till "bastan".Här va murade "ugna", som man eldade varmt i och hören breddes ut på

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20 30.

601

"laven" till torkning. Detta sköttes av en bastukarl eller en bastugumma, och när den var riktigt torr, så började man bryta. De, som bröto, bildade nu par, så att en karl och ett fruntimmer hjälptes åt. Bastugumman delade nu ut lockar, så mycket som man kunde ta om, till karlarna och (de) krossade dem i karabrötorna, som voro nära dubbelt så stora som fruntimmersbrötorna. Fruntimmerna fingo så lockarna av karlarna och gjorde dem lite bättre. När så locken var färdig att läggas bort, så vred man ihop den liksom ett garn och stoppade den i sin säck. Mitt under bastandet skickade bonden, som rådde om hören, ut bastemat till alla, som arbetade. Denna mat bestod av en siktebrödsskiva, en bit risgrynspannkaka och en ostabit. Detta fick de till mellanmat. När allt var brötat, så kördes det hem till gården, och nu kom brötagillet. Alla samlades då hos bonden, som de brötit hör åt, och nu fick de kaffe först. Sedan bjöds på mat. Det var en varmrätt först, vanligen vitkålssoppa och fläsk eller soppa och kött, sedan vitgröt eller saftgröt och en bit sockerkaka. Till maten vankades också gott om supar. Efteråt dansade man och lekte, och pojkarna fingo toddyar och flickorna vin. Kaffe serverades nu också, och gillet varade till klocken 4-5 på morgonen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31

601

Skättningen.

En del "skätte" nu linet hemma, andra förde det till ett skättverk. Ett sådant fanns i Åkroken. Det var en sorts vattenkvarn, som drev ett hjul, på vilket satt 3-4 "skätteträ". På var sida om detta satt så ett fruntimmer och nu skulle lockarna göras riktigt rena, och man fick hålla på, till all skäven var av. När de skätte i hemmen, så brukade vart fruntimmer, som skulle hjälpa till, ha ett skätteträ och en skättestol med sig. När skäven så var av, så började hägglingen. Nu satte man hägglorna på en tavla, så att de satt riktigt still, och så delades höralockarna i smärre lockar och drogos genom hägglorna, som voro av två slag. Den ena kallades förhäggla, den andra "ätterhäggla". Nu fick man akta sig, så man inte fick mera blånor än tågor, ty blånorna det var det sämre linet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

601

Ja, sedan skulle blånorna göras vid, och då kom spinnrocken fram. Sedan byktes garnet och så började man väva. När man så vävt, skulle väven på bleken och blekas, och sedan skulle den bykas och så var man äntligen färdig.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

601

Majsjungningen.

Här gå di och sjunga maj ännu. Jag brukade också vara med, när jag var barn. Vi voro en hel hop pojkar och flickor, och där var alltid någon, som spelade fiol och en som spelade dragspel. Vi flickor hade så korgar med oss, för att samla äggen i dem. Något grönt brukade vi inte ha. Vi gingo från gård till gård, och sedan hade vi majgille lördagen efter hos någon av dem, som hade varit med. Visan vi sjöng var så här:

Goafton om i hemma är
Maj var välkommen
Förlåt oss om vi väcka er
Sommarn är så ljuvlig för ungdomen.

Skriv endast på denna sida!

Nu äro vi åter på er går
Och fråga om vi sjunga får.

Den lilla lärkans ljuva sång
Hon bådar oss en sommar lång.

Nu sätta vi maj uti er vägg
Och beder om ett halvtjog ägg.

Och kunna vi inte de äggen få
Så låt de blanka riksdalerna gå.

Och kunna vi inte riksdalerna få
Så låt de svarta buteljerna gå.

Nu hör vi mor uppå golver gå
Hon söker efter ägg i varenda vrå.

Och mor hon är en tärna
Hon ger oss äggen så gärna.

Och far han är den hedersman
Han hjälper till så gott han kan.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34.

601

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

601

När man nu tagit emot äggen eller pengarna, så fortsatte vi:

Hav tack,hav tack du flicka skön
En vacker fästman ska bli din lön.

Hav tack, hav tack det ska ni ha
För gåvan den var ganska bra.

Nu tåga vi från denna går
Och komma ej förrän till nästa vår.

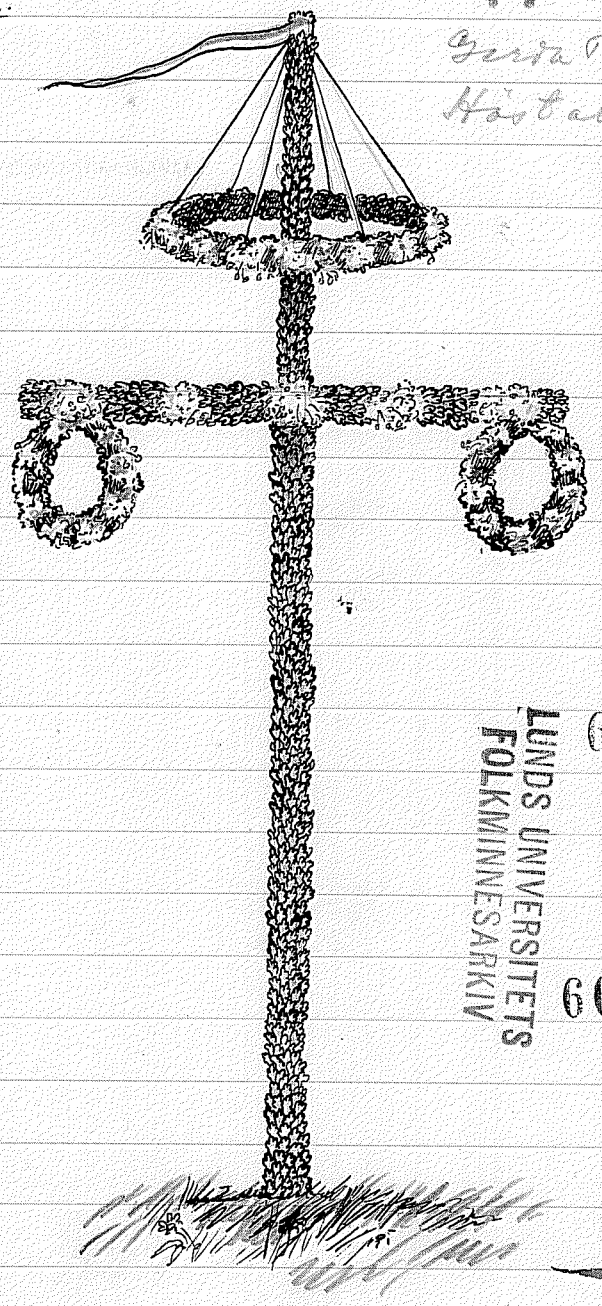
Skriv endast på denna sida!

Majstång i Mörrum.

de små ären

187

Gerda Bergström
Höbergsgat.

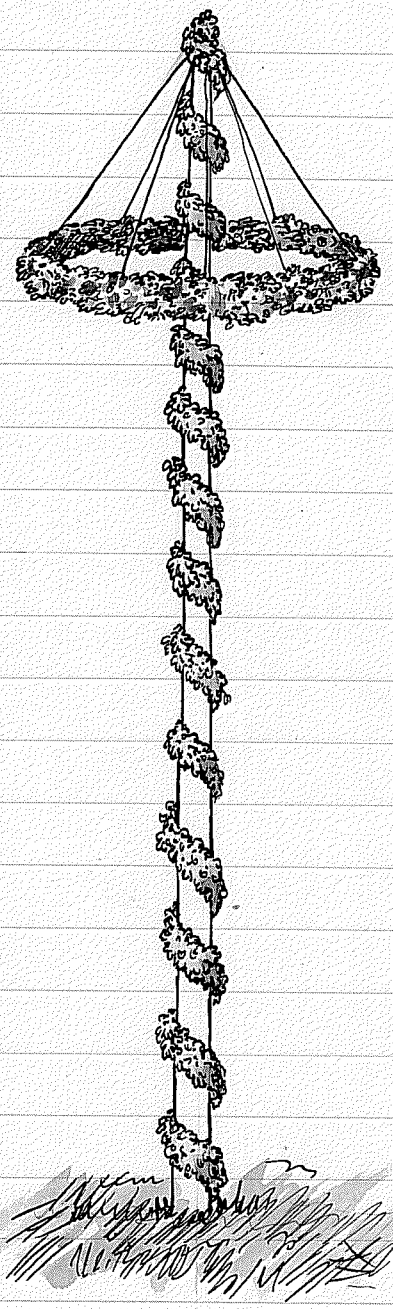

601
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
601
601 : 36

Majstång på
Pukevik

Elna Eliasson.

75

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

601

Sv. 8p.
37

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38.
38

601

Vaggvisor.

Vössa, dussa litet barn
Mor hon sitter och nystar garn
Far han står på loen (logen)
Och täskar (tröskar) grynekorn.

==========

Skatan sitter på taket och talar
Med sina små döttra
De frysa om sina små fött'ra
Tuellueli, pippelikorn
Skatan hon blåser i silverhorn.

==========

Skriv endast på denna sida!

Vyssa, nanna litet barn
Har så många farar
En i Skåne, två i Lunn(d)
Fyra och tjugo i Östersunn(d).

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

89.
39

601

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

40

601

Nunnan och hennes släkting.

Det var i ett nunnehus, där satt en del nunnor. De fingo inte ta emot besök av någon, som inte var i släkt med dem. En dag kom där en karl och hälsade på en nunna. De frågade sedan, vem det var, och hon svarade: "Denne mannens mor var min fars enda dotter!"

Hur voro de i släkt? - Svar: Hon var hans mor.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41

601

En havande kvinna.

Hon fick ej se en yxa sitta i en huggbock, då blev barnet harmynt.

Hon fick ej krypa ~~genom~~ under ett la (stätta) eller gäre (gärdesgård), för då fick barnet lytesskrik.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

42

601

"Duvor" i taket under julen.

Under julen hade de på många ställen fåglar, som de hängde upp itaket. De kallade dem "duvor", och de voro gjorda av papper och med fina veckade vingar. De voro målade så grant med rött och gult och alla andra färger. Vingarna voro ofta vita. Vi hade också sådana som hängde i taket och snurrade runt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43

601

När folk kände sig sjuka.

När folk kände sig sjuka, brukade de lägga eld i vatten och sätta kors (rita) över dörrarna och så spotta tre gånger, så fick inte sjukdomen makt med dem.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

601

För att få veta, vad ens tillkommande hette.

Om man ville veta, vad ens tillkommande skulle heta, så skulle man lägga ett korn ovanpå dörren på dörrkarmen, och den som då först kom in, han bar samma förnamn, som den man fick till man.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

601

Elvablåst.

Elvablåst var en slags utslag på kroppen. Det kunde botas om en, som förut hade blåst för den sjukan, tog 9 nellastubbar (nässlestjälkar) och så blåste på den sjuke genom ett såll eller kålafat (små kupiga, flätade korgar eller fat, vanl. 3 dm. i diameter, ofta även betydligt större.)

Skriv endast på denna sida!

Blekinge
Sösdala Sn
Vittsjö Kn

Uppt. d. Olsson
uppt år 1928

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Arch 601

Om skärvan.

Det fanns 9 sorters skärva. Namnen kommer jag inte ihåg, men en hette likskärva. Den kunde botas om man lade en skjorta, som barnet haft på sig, i en kista och lät den följa med i graven.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

47.
47

601

Mot "Döss mans mod".

Mot "döss mans mod" skulle man klippa av naglarna på kryss och stoppa dem i ett ägg. Sedan skulle man gå och sätta ägget i en myrstack, och när inget mer fanns kvar av ägget, så skulle också sjukdomen vara borta.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mot "slaget".

Första gången man såg, att ett barn hade slaget, så skulle man taga av det alla kläderna och kasta dem i elden, så gick det bort.

Den, osm modern botat för slaget, fick ej se henne som död, ty då fick han sjukdomen igen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49,
49

601

Bloss (utl. blås)

Såna där bloss var här gott om förr. Vi såg dom särskilt springa mellan Tarabacken och Enebacken. Folk trodde, att det var drakar, som sprang med eld i munnen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

50

601

Villappaskåd.

Villappaskåd hade di fått när di fick värk eller svullnade upp någonstans, blevo halta eller dylikt. Detta kunde bara "kloka" hjälpa och de brukade då vanligen skjuta över den dålige.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

51

601

Majsjungningen.

De brukade gå och sjunga maj både drängar och pigor. En bar en stor korg, som äggen skulle vara i, och så sjöng de sin visa. Sedan hade de majgille ett par dagar efter och det var vanligen på Stålagården, Gussagården eller Glasgården. Då bjöds på kaffe och mat och kokta ägg, och så lekte de och dansade hela natten.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52

601

En vit orm.

I Vekerumsbackarna talte folk om, att di hade sett en vit orm, som hade stor, vit man, och vid Mäster Hansas källa där hade de också sett en, som var rysligt stor och hade vitt hår precis som en katt. Men den brukade visa sig vid källan, men sedan försvann den, och de visste inte, var den blev av. Men sedan de började hugga sten, så ha de försvunnit.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

53

601

Julen.

Ja, förr i världen så bakade de och bryggde och slaktade och hade en farli massa bestyr till julen.

Julafton stod ett stort bord dukat och på det Julbordet. ett fat lutfisk och mitt i detta ett senapsskrälle. Vid ena bordändan stod en drickakanna av tenn, som skulle stå där under hela julahelgen och den fick vem som helst dricka ur. Där var alltid enbärsöl i den. På bordet fanns vidare siktebröd och kringlor, viter gröt, stora stekar och kål, kokt på halva grisahuvet. Så stod där tre ljus och av dem var där ibland ett, som var fars och ett mors, och då skulle man se, vilket som först brann ner, för den kom att dö först. Ljusen voro alltid hemmastöpta. Ibland hade de också ett julträd på bordet. - Till julafton brukade de pinna upp tapeter med träpluggar eller också hängde de upp vävda

Skriv endast på denna sida!

Mellnge, Kristofer Mårtensson m
hust. 1928

Gyllas Harald Olsson
Mar. av Eliasson Elna (76 år)
Född i Skåne

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

54

bonader med blommor och fåglar på. Kring sängarna hängdes rutiga sparlakan, taket och väggarna hade förut skurats, pch på golvet hade man strött vit sand och hackat granris.

Tomten.

Man skulle alltid sätta ut gröt till tomten, antingen på logen eller strax ute på åkern, och hade han då ätit upp det på morgonen, så fick man tur hela året.

Annandagen.

Annandagen stego dräng̃arna tidigt upp och sprungo och gödslade ut åt varandra, eller också fyllde de stallet med gödsel. Denna dag brukade de också komma ridande sånt där Staffans skeje. Då kommo de kl. 4-5 och redo ända in i stugan, och då skulle de ha en jök, då de satt på hästarna. Denna dag började också julkalasen, som varade ända till Knut.

Staffans skeje.

Nyårsafton.

Nyårsafton sköt man in det nya året.

Fåglanek.

Julafton skulle alltid en kärve sättas ut till fåglarna.

601

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

55

601

Majning.

Midsommarafton brukade de förr maja överallt i husen. De klädde överallt inne med ekelöv och lönnelöv, och ute i stallarna satte de också upp gröna kvistar. På eftermiddagen samlades så ungdomarna och reste majstänger på någon öppen plats, var som helst, där de bara kunde dansa. Jag minns särskilt majstängerna på Pukevik och uppe vid Kråkegården. Dessa stänger voro skalade och sedan virade med blomstergirlanger. Omkring toppen hängde så en ganska stor blomsterkrans. Kring denna stång dansade de hela natten. Ibland brukade de också klä ut en flicka till midsommarbrud hörde jag talas om, men det känner jag inte närmare till. Till spelemännen skulle de, som dansade, samla ihop spelemanspängar.

Skriv endast på denna sida!

Blekinge
Vista
Mörrum
1928

Uppt. Karl Olsson
Bonde
Född o. Sälna Nöbbelöv (76 år)
Född i Mörrum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 56

acc nr 601

Köra till ske´es efter ottesången.

Efter ottesången skulle de köra till ske´es (i kapp) hem, ty den som kom först hem, han fick först inbärgat under det nya året.

601

Skriv endast på denna sida!